

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 32/12
Luxemburg, 22 martie 2012

Concluziile avocatului general în cauza C-12/11
Denise McDonagh/Ryanair Ltd

Potrivit avocatului general Yves Bot, operatorul de transport aerian trebuie să acorde deservire pasagerilor al căror zbor a fost anulat din cauza unor împrejurări excepționale, precum închiderea spațiului aerian ca urmare a erupției vulcanului Eyjafjallajökull

Dreptul Uniunii nu prevede exonerarea sau limitarea implicită, din punct de vedere temporal sau pecuniar, a acestei obligații de deservire a pasagerilor (cazare, masă, băuturi răcoritoare)

Potrivit dreptului Uniunii¹, în cazul anulării unui zbor, operatorul de transport aerian are obligația să asigure asistență și să plătească o compensație pasagerilor în cauză. În ceea ce privește obligația de asistență, pentru a răspunde necesităților imediate ale pasagerilor, operatorul de transport aerian trebuie să acorde gratuit, proporțional cu timpul de așteptare, băuturi răcoritoare, alimente și, dacă este cazul, cazare hotelieră, transport între aeroport și locul cazării, precum și punerea la dispoziția acestora a unor mijloace de comunicare cu terțe persoane. Operatorul de transport aerian trebuie să respecte această obligație chiar și în cazul în care anularea zborului s-ar datora unor împrejurări excepționale, adică acelea care nu au putut fi evitate în pofida tuturor măsurilor rezonabile adoptate. Dimpotrivă, în ceea ce privește obligația de compensare, operatorul de transport aerian nu este obligat să o plătească în cazul în care poate face dovada că anularea zborului a fost cauzată de asemenea împrejurări.

Ca urmare a erupției vulcanului islandez Eyjafjallajökull, spațiul aerian în cea mai mare parte a Europei de nord, inclusiv, printre altele, spațiile aeriene irlandez și britanic, a fost închis, între 15 și 23 aprilie 2010, din cauza riscului pe care îl prezenta norul de cenușă vulcanică. Ulterior, până la 17 mai 2010, spațiul aerian din mai multe state membre dinspre care și spre care compania aeriană Ryanair efectua servicii de transport aerian a fost închis în mod sporadic și intermitent.

Doamna McDonagh făcea parte dintre pasagerii al căror zbor între Faro și Dublin, prevăzut pentru 17 aprilie 2010, a fost anulat ca urmare a erupției vulcanice. Zborurile dintre Irlanda și Europa continentală s-au reluat abia la 22 aprilie 2010, iar doamna McDonagh a putut să se întoarcă în cele din urmă în Irlanda la 24 aprilie 2010. Ea consideră că Ryanair nu i-a acordat asistența necesară și că această companie aeriană trebuie să îi plătească o compensație și o despăgubire în sumă de aproximativ 1 130 euro, aferentă cheltuielilor efectuate pentru cumpărarea de alimente și de băuturi răcoritoare și pentru plata cazării și a transportului.

Dublin Metropolitan District Court (Irlanda), sesizată cu soluționarea litigiului, întreabă, în esență, Curtea dacă închiderea spațiului aerian din cauza erupției unui vulcan face parte din noțiunea „împrejurări excepționale”, obligând operatorul de transport aerian să acorde deservire pasagerilor, sau dacă se situează într-o categorie care depășește aceste împrejurări excepționale, susceptibile să exonereze operatorul de transport de obligația sa de a acorda deservire pasagerilor. În plus, în aceste împrejurări, se solicită Curții să se pronunțe, printre altele, asupra problemei dacă obligația de deservire trebuie să fie limitată din punct de vedere temporal sau pecuniar.

¹ Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 (JO L 46, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 12, p. 218).

Avocatul general Yves Bot amintește, mai întâi, că noțiunea „împrejurări excepționale” nu este definită de dreptul Uniunii și precizează că sfera acesteia trebuie stabilită ținând cont de sensul obișnuit al termenilor în limbajul curent, de contextul în care aceștia sunt utilizați și de obiectivele urmărite de reglementarea din care fac parte. În limbajul curent, această noțiune desemnează toate împrejurările asupra cărora operatorul de transport aerian nu are niciun control. Astfel, se are în vedere un eveniment care nu este inerent exercitării normale a activității operatorului de transport aerian și scapă de sub controlul efectiv al acestuia din cauza naturii sau a originii sale. Avocatul general consideră că toate evenimentele care întrunesc aceste criterii trebuie să intre sub incidența aceleiași noțiuni, fără a se lăsa loc unei categorii distincte de evenimente „deosebit de excepționale” care ar echivala cu exonerarea totală a operatorului de transport aerian de obligațiile sale.

Această analiză este susținută atât de obiectivul legislației Uniunii în materie – și anume protecția sporită a pasagerilor aerieni – cât și de contextul în care se încadrează aceasta, care este caracterizat prin vulnerabilitatea deosebită a pasagerilor care sunt blocați pe aeroport din cauza apariției unor împrejurări excepționale.

Potrivit avocatului general, acesta este motivul pentru care legiuitorul Uniunii a apreciat că, spre deosebire de obligația de compensare care revine operatorului de transport aerian – care nu se datorează atunci când se dovedește că anularea zborului intervine în urma apariției unor împrejurări excepționale care nu ar fi putut fi evitate – obligația de a acorda deservire trebuie să existe indiferent de evenimentul care a determinat anularea și independent de o eventuală responsabilitate a operatorului de transport aerian. În această privință, el consideră că deservirea pasagerilor aerieni este cu atât mai importantă și primordială atunci când acestora din urmă li se anulează zborul din cauza erupției unui vulcan care a provocat închiderea spațiului aerian al mai multor state membre, iar aceasta timp de mai multe zile, eveniment care a constrâns anumiți pasageri să rămână pe aeroport și, adeseori, departe de reședința lor, în așteptarea redeschiderii acestui spațiu aerian.

În consecință, avocatul general concluzionează că împrejurări precum închiderea spațiului aerian ca urmare a erupției unui vulcan constituie împrejurări excepționale în sensul dreptului Uniunii.

Pe de altă parte, după ce a amintit că reglementarea europeană nu conține limite implicite, de natură temporală sau pecuniară, ale obligației de deservire a pasagerilor, avocatul general explică faptul că deservirea se dovedește a fi deosebit de importantă în cazul apariției unor împrejurări excepționale de durată. Tocmai în cazul în care așteptarea care se datorează anulării unui zbor este deosebit de lungă este necesar să se asigure ca pasagerul aerian al cărui zbor a fost anulat să poată avea acces la produsele și la serviciile de primă necesitate, iar aceasta pe toată durata așteptării. O limitare a obligației de deservire ar priva reglementarea europeană de o parte a efectului lor util, întrucât pasagerii aerieni în cauză ar fi abandonați la voia întâmplării după câteva zile.

Potrivit avocatului general, această constatare nu poate să pună în discuție validitatea reglementării europene din perspectiva, în special, a principiilor proporționalității și nediscriminării. Obligația de deservire care incumbă operatorilor de transport aerian nu pare a fi disproporționată în special având în vedere că aceștia din urmă sunt liberi să transfere cheltuielile generate de această obligație asupra prețurilor билетelor de avion. De altfel, această practică a fost deja pusă în aplicare de Ryanair, care a instituit, în aprilie 2011, o taxă specifică pentru a acoperi cheltuielile pe care le-a efectuat pentru a acorda deservire pasagerilor al căror zbor a fost anulat ca urmare a erupției vulcanului islandez.

În opinia avocatului general, obligația de deservire nu încalcă nici principiul general al nediscriminării, întrucât diferitele modalități de transport nu sunt, din perspectiva condițiilor lor de utilizare, interschimbabile. Prin urmare, situația întreprinderilor care operează în sectorul de activitate al fiecăreia dintre aceste modalități de transport nu este comparabilă. Pe de altă parte, în materie de transport aerian, pasagerii victime ale anulării sau întârzierii prelungite a unui zbor se

află într-o situație diferită din punct de vedere obiectiv de cea pe care o cunosc pasagerii altor modalități de transport în cazul unor incidente de aceeași natură.

În consecință, **avocatul general propune Curții să răspundă că legislația europeană nu conține o exonerare sau o limitare implicită a obligației de a acorda deservire pasagerilor al căror zbor a fost anulat ca urmare a unor împrejurări excepționale. Această constatare nu este de natură să pună în discuție validitatea acestei legislații.**

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua prezentării.

Persoana de contact pentru presă: Claudiu Ecedi-Stoisavlevici ☎ (+352) 4303 3720

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#).” (+32) 2 2964106